

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoE/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5722202434
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Nemravová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5722202434.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Nemravovej, členov senátu JUDr. Róberta Bebčáka a Mgr. Petra Straku, v konaní o návrhu oprávneného na výkon rozhodnutia vo veci maloletého dieťaťa: R. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako povinná, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, vo veci oprávneného: A. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XX/XX, G. F., t. č. Y. X, K., zastúpeného právnou zástupkyňou JUDr. Zuzanou Baloghovou, advokátkou so sídlom H. XX, XXX XX K., proti povinnej: H. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. H. XXXX/XX, H., t. č. prechodný pobyt: F. XXXX/X, H., zastúpenej právnou zástupkyňou JUDr. Barborou Čiernou, advokátkou so sídlom J. H. XXXX/XX, XXX XX H., na základe odvolania otca proti uzneseniu Okresného súdu Martin č.k. 19Em/4/2022-130 zo dňa 29.05.2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Martin č.k. 19Em/4/2022-130 zo dňa 29.05.2023 z r u š u j e a vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie (ďalej len „okresný súd“) zamietol návrh otca na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorý bol doručený súdu dňa 04.07.2022 a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.
2. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na návrh otca, ktorý bol doručený okresnému súdu dňa 04.07.2022, ktorým sa domáhal výkonu rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 19P/231/2021-95 zo dňa 04.04.2022 v časti úpravy jeho styku s maloletým dieťaťom a bližšie uviedol v tomto návrhu dôvody.
3. Uznesením č.k. 19Em/4/2022-35 zo dňa 02.08.2022 okresný súd maloletému ustanovil kolízneho opatrovníka pre konanie Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Martin. Ďalej okresný súd poukázal v odôvodnení napadnutého uznesenia na vyjadrenie matky zo dňa 24.08.2022 ako i skutočnosti, ktoré vyplývali z pojednávaní zo dňa 22.02.2023 a dňa 31.03.2023. Zároveň okresný súd v odseku 6. napadnutého uznesenia uviedol závery vyplývajúce z vyjadrenia a zhodnotenia CDR vo veci maloletého zo dňa 19.05.2023.
4. Okresný súd potom s poukazom na zistenia vyplývajúce z dokazovania a z právnej úpravy § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 370 ods. 1 CMP, § 371 ods. 1 CMP, § 376 ods. 1 CMP, § 377 ods. 1 CMP a podľa § 3 ods. 1, 2 vyhlášky č. 207/2016 Z.z. Ministerstva spravodlivosti SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých detí. Návrh otca zamietol, pričom poukázal na to, že oprávnený sa svojim návrhom domáhal nariadenia výkonu rozhodnutia rozsudku Okresného súdu Martin sp.zn. 19P/231/2021-95 zo dňa 04.04.2022.

5. Okresný súd v napadnutom uznesení v odseku 13. uviedol k dôvodom svojho rozhodnutia, že „súd sa na začiatok plne stotožňuje s názorom Centra pre deti a rodinu X., že vzťahy medzi rodičmi sú zložitá a panuje medzi nimi napätie, negatívne emócie, na druhej strane súd nevidí negatívne emócie“. Ako prvý z dôvodov zoberal okresný súd do úvahy postoj oprávneného a povinnej k spolupráci s Centrom pre deti a rodinu X., ktorá sa ukázala ako kľúčová. Povinnú CDR označilo ako spolupracujúcu. Centrum jednoznačne skonštatovalo, že aktívnou spoluprácou s povinnou sa podarilo uskutočniť dve stretnutia oprávneného s maloletým. Oprávnený voči ním častokrát vystupoval ofenzívne, nepriateľsky, paradoxom je, že kým oprávnený sa domáhal stretnutia s maloletým, svojim nastavením, správaním a vyjadrovaním postup sťažoval, k čomu bola uvedená konštatácia CDR. I v nasledujúcom odôvodnení napadnutého uznesenia sa okresný súd opieral primárne o závery vyslovené Centrom pre deti a rodinu X. tak, ako sú vo vyjadrení a zhodnotení zo dňa 19.05.2023, ktoré je súčasťou spisového materiálu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd podľa § 52 CMP. Odvolací súd pre odstránenie pochybností v tomto smere osobitne poukazuje na odsek 13. napadnutého uznesenia a ďalej na odsek 6. napadnutého uznesenia, z ktorého vyplývajú vyjadrenia a zhodnotenia CDR.

6. Proti tomuto uzneseniu podal opravný prostriedok oprávnený, a to odvolanie, ktorý primárne namietal odňatie možnosti konať pred súdom, a to z dôvodu, že mu boli nesprávnym procesným postupom okresného súdu odňaté jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Na základe vykonaných dôkazov dospel okresný súd, podľa odvolateľa k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní citoval závery z rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 19/231/2021-95 zo dňa 04.04.2022, ktorým okresný súd upravil stretávanie otca s maloletým R.. Poukázal na postup súdu, ktorý vzbudzuje pochybnosti o skutočných dôvodoch zamietnutia návrhu a zdôvodnil, že pojednávanie dňa 31.03.2023 bolo odročené na termín 22.05.2023. Tento termín bol zrušený upovedomením zo dňa 17.05.2023. Otec očakával nové nariadenie termínu. Okresný súd oprávnenému nedal možnosť oboznámiť sa so správou z CDR X., prípadne k nej zaujať stanovisko pred tým, ako súd rozhodne. Išlo o zásadný dôkaz pre rozhodnutie okresného súdu. Oprávnenému bola postupom súdu odňatá možnosť konať a vyjadriť sa k takémuto dôkazu. Mal za to, že týmto došlo k porušeniu jeho procesných práv na spravodlivý súdny proces. K uvedenej argumentácii potom nadviazal i v odseku 7., 8. a 9. odvolania. Mal za to, že maloletý sa teší otcovej prítomnosti a okresný súd svojim postupom schválil nerešpektovanie súdneho rozhodnutia a neumožňovanie stretávania sa otca s maloletým synom. Oprávnený poukázal na odchod sudcu na iný súd, čo by nemal byť dôvodom pre ukončenie veci, keď pre takýto prípad je stanovený postup pridelenia veci inému sudcovi.

7. K doručenému odvolaniu otca sa vyjadrila povinná prostredníctvom právnej zástupkyne, ktorá sa pridriavala svojich skutkových tvrdení, uviedla ich aj v konaní vedenom pod sp.zn. 9P/141/2022 na okresnom súde. Povinná od samého začiatku spolupracuje so všetkými inštitúciami, nerozumie tomu, prečo by malo byť stanovisko CDR X. voči nej negatívne, keďže ona rešpektuje oprávnené záujmy, potreby maloletého dieťaťa. Celý mesiac júl a august oprávnený so synom nebol, neprišiel, v septembri sa nedalo očakávať, že maloletý syn vzhľadom na nízky vek bude chcieť ísť s otcom, hlavne, že bude schopný ísť na prespatie k oprávnenému. Povinná zdôraznila, že napriek tomu, že je po vážnej operácii, dostavila sa na pojednávanie 19.06., má záujem na riešení situácie, zabezpečila veľmi pružne účasť svojho manžela na stretnutí, ktoré sa malo konať o dva dni, aby styk mohol byť zrealizovaný v detskom centre. Ak aj bol oprávnený na Slovensku, to ešte neznamená, že povinná si vždy môže takto pružne zabezpečiť prácu a povinnosti, ktoré má, len aby bol oprávnený spokojný, a preto povedala povinná, že poslednýkrát pôjde jej manžel.

8. Oprávnený sa vyjadril i v podaní na čl. 172 a nasl. spisu, ku ktorému pripojil i sms správy a trval na podanom odvolaní.

9. Krajský súd ako súd odvolací (§ 2 CMP v spojení s § 34 CSP) po zistení, že odvolanie podal subjektívne legitimovaný účastník konania (§ 2 ods. 1 a § 7 CMP v spojení s § 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 CMP až § 67 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 385 ods. 1 CSP a contrario za súčasnej aplikácie § 378 CSP) napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie podľa § 389 ods. 1 písm. b) v spojení s § 391 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 CMP.

10. Z obsahu odvolaní napadnutého uznesenia okresný súd vymedzil, že základom jeho rozhodnutia je okrem skutočností zistených na vykonaných pojednávaníach i záver vyplývajúci z vyjadrenia CDR tak, ako je súčasťou spisového materiálu na č.l. 128 spisu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že uvedené vyjadrenie bolo nielen súčasťou spisového materiálu, ale zároveň sa stalo i základom pre rozhodnutie okresného súdu tak, ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu nielen z odseku 6., ale i z nasledujúceho odôvodnenia, a to napr. z odseku 13. Pokiaľ odvolateľ namietal, že uvedené vyjadrenie tak, ako je súčasťou spisového materiálu Centra pre deti a rodinu X. zo dňa 19.05.2023 (č.l. 128 spisu) sa stal základom rozhodnutia okresného súdu, tak napriek tomu toto rozhodnutie nebolo doručené účastníkom, nebol s ním oboznámený odvolateľ, ktorý túto skutočnosť osobitne namietal v podanom odvolaní, tak odvolací súd nemal inú možnosť vo vyvolanom odvolacom konaní, a to po dôslednom oboznámení sa s obsahom spisového materiálu, konštatovať dôvodnosť tohto odvolacieho dôvodu oprávneného, keďže nezistil, že by uvedené vyjadrenie tak, ako je súčasťou spisu na č.l. 128 a nasl. spisu a tak, ako ho za základ svojho rozhodnutia poňal okresný súd v napadnutom rozhodnutí, by bolo doručené oprávnenému.

11. V súvislosti s týmito námietkami oprávneného o nedoručení vyjadrenia na č.l. 128 spisu okresným súdom, považuje krajský súd za podstatné uviesť, že odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok (účinný k momentu rozhodovania okresného súdu), Civilný sporový poriadok (k momentu rozhodovania odvolacieho súdu) priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Predmetnému dôvodu odvolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu CSP (OSP k momentu rozhodovania okresného súdu) na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 6. decembra 2011, sp.zn. 5 Cdo 215/2011).

12. Krajský súd poukazuje na to, že právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčastí práva na spravodlivý proces (mutatis mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04). Je však potrebné akcentovať, že súdy nemajú povinnosť doručovať účastníkom všetky vyjadrenia, resp. návrhy od ostatných účastníkov konania. Správnosť týchto záverov krajského súdu je dotvrdená len primerane a podporne i uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01.12.2010, sp.zn. 5 Cdo 231/2010, v zmysle ktorého „Súd nie je povinný každú písomnosť založenú účastníkom konania doručovať proti strane. Takúto povinnosť mu Občiansky súdny poriadok ukladá len v prípade takých podaní, ktoré majú z hľadiska ich obsahu podstatný význam pre výsledok sporu. Takýmito podaniami účastníka, ktoré je súd povinný doručiť druhému účastníkovi, sú predovšetkým návrh na začatie konania (§ 79 ods. 4 O.s.p.), odvolanie (§ 209a ods. 1 O.s.p.), dovolanie, prípadne podania, ktorých obsahom je skutkový a právny rozbor prejednávanej veci. Súd nemá za povinnosť doručovať druhému účastníkovi odpoveď na podané odvolanie, podania, ktorých obsahom sú rôzne žiadosti účastníka (napr. žiadosť o urýchlenie vydania rozhodnutia) a pod.“

13. Odvolací súd vyhodnotil vyjadrenie zo dňa 19.5.2023, s poukazom a dôrazom na obsahovú závažnosť, vo väzbe na konštatovanie okresného súdu v napadnutom rozhodnutí, za také podanie, ktorého obsahom bol právny rozbor prejednávanej veci a tiež závažné skutkové tvrdenia, z ktorých dôvodov podľa krajského súdu vznikla povinnosť okresného súdu doručiť toto vyjadrenie oprávnenému.

V tejto rovine nazerania krajského súdu nemožno opomenúť ani argumentáciu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení zo dňa 21.10.2010, sp.zn. 4 Cdo 141/2010, ktorú si odvolací súd osvojil a v zmysle ktorej „Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasti práva na spravodlivý proces. Keďže v danej veci vyjadrenie žalobcu nebolo doručené žalovanej, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé. Preto dovolací súd dospel k záveru, že došlo k porušeniu základného práva dovolateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 335/06), v dôsledku čoho bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).“

14. V ďalšom postupe preto okresný súd odstráni vytknuté nedôslednosti v procesnom postupe, a to tak vo vzťahu k oprávnenému ako i povinnej a opätovne rozhodne vo veci. Sformuluje potom preskúmateľné, presvedčivé závery k jednotlivým otázkam. Súčasne rozhodne o trovách prvoinštančného i odvolacieho konania.

15. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa ust. § 428 CSP v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa ust. § 429 ods. 2 CSP povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 430 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa ust. § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Podľa ust. § 421 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa ust. § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Podľa ust. § 433 CSP dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Podľa ust. § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.